

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ГІМНАЗІЇ

Замаскіна П.І., Чабанна Н.В.

У даній статті ми зупинимось на питанні використання сучасних інформаційних технологій у гімназії №290 м. Києва.

Розв'язання проблеми формування професійної компетенції вчителя вимагає відповідного змісту його підготовки та створення організаційно-педагогічних умов для впровадження сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій у навчально-виховний процес. О.А. Снігур зазначає: «Фахівець, який володіє інформаційною культурою, повинен знати про можливості використання в своїй повсякденній і професійній діяльності інформаційних технологій. Вміти аналізувати інформацію, знати особливості інформаційних потоків у своїй галузі діяльності. Усвідомлювати необхідність використання нових інформаційних технологій у галузі своєї професійної діяльності» [3].

Управління навчальною та методичною роботою на базі комп'ютерних технологій спрямоване на розв'язання таких протиріч в організації навчально-виховного процесу:

- між зростаючим обсягом науково-методичної інформації та невідповідними їй способами зберігання;
- між потребою швидкого отримання науково-методичної інформації та повільним процесом її обробки та передавання в навчальному закладі;
- між бажанням учителів та їх невмінням організації методичної діяльності з використанням інформаційних технологій;
- між невідповідністю вчителів та актуальною необхідністю використання інформаційних технологій у процесі діяльності;
- між необхідністю інформатизації науково-методичної діяльності навчального закладу та відсутністю комплексу заходів і методів керування даним процесом.

Можна виділити два напрями використання сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій у навчально-виховному процесі нашого закладу (рис. 1): в управлінській роботі гімназії та в методичній роботі вчителя.

В управлінській роботі використання комп'ютерних технологій може бути таким:

- ведення та оформлення внутрішкільної документації;
- створення й використання бази даних учителів та учнів гімназії;
- створення та використання інформаційної бази гімназії;
- створення та використання бази даних мікрорайону гімназії;
- моніторинг діяльності вчителів та учнів;
- проведення педагогічних рад;

- пошук та збір інформації за допомогою Інтернету (нормативно-правової, методичної);
- використання електронної пошти для зв'язку, наприклад, з органами управління освіти району, міста;
- налагодження творчих зв'язків з іншими навчальними закладами, у тому числі й за кордоном;
- анкетування та тестування працівників гімназії та учнів.

Для підвищення ефективності навчально-виховного процесу важливим для нашої гімназії стало створення баз даних учнів та вчителів, ведення бази даних мікрорайону навчального закладу, створення технологій, орієнтованих на розв'язання різних адміністративних проблем, а саме: систематизація та обробка

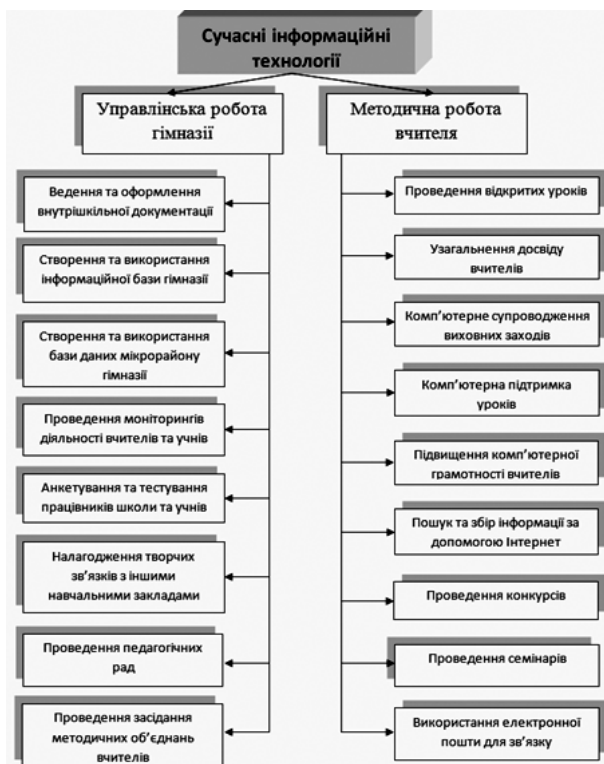

Рис. 1

за допомогою комп'ютера всієї шкільної документації, створення аналітичної бази діяльності гімназії (таблиці, графіки, діаграми тощо), проведення різноманітних моніторингів (рис. 2).

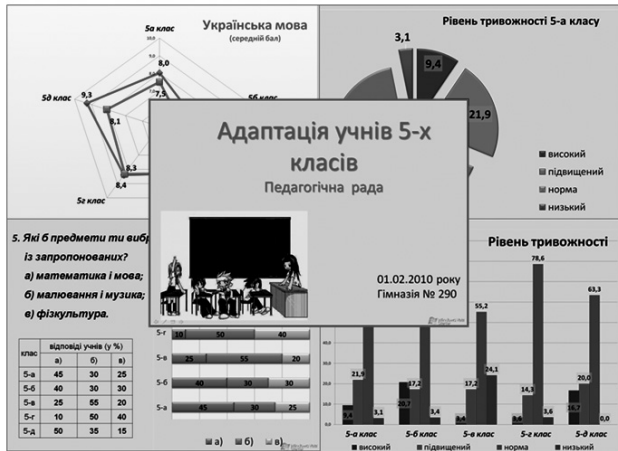

Рис. 2

Це дає змогу доповнити зміст навчально-виховного процесу конкретними статистичними, аналітичними даними, аналізувати проблеми, які виникають, та знаходити шляхи їх розв'язання.

Сучасні комп'ютерні технології широко використовуються в роботі шкільного психолога для обробки сучасної інформації з питань вікової психології та для використання різноманітних методик діагностики явних та прихованих здібностей дітей, мотивів їх поведінки й навчання, специфіки мислення кожного учня (швидкості мислення, ступеню самоконтролю, рівня можливості) тощо. З метою допомоги учням і батькам у професійному самовизначенні в нашій гімназії відкрито мультимедійний кабінет допрофільної підготовки, профільного навчання і профорієнтації, у якому постійно надаються відповідні консультації учням та батькам. Використання такого кабінету дозволяє психологам здійснити індивідуальний підхід до кожного учня гімназії з урахуванням його особистісного розвитку.

Цікавим та корисним для роботи адміністрації школи мала стати автоматизована система «Школа» (розробник системи «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій», м. Київ). З цієї програмою гімназія в повному обсязі працює цілий рік. Використання програмного комплексу ставило за мету значно полегшити роботу директора школи та його заступників, упорядкувати ведення шкільної документації, систематизувати діяльність адміністрації, розв'язати проблему забезпечити вищі органи управління повною та оперативною інформацією про діяльність гімназії, забезпечити відповідний рівень контролю за навчально-виховним процесом. На сьогоднішній день дана система в гімназії вирішує тільки декілька завдань: надання оперативної інформації про контингент учнів та співробітників гімназії, складання навчальних планів. На нашу думку, після суттєвого доопрацювання розробниками, дана програма в перспективі може мати широке застосування в навчально-виховному процесі.

Використання сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій в управлінській та методичній роботі школи в цілому дають позитивні результати. Хотілося б зупинитися на питанні ефективності використання даних технологій у методичній роботі кожного вчителя-предметника. Як впливає використання сучасних інформаційних технологій на підвищення професійного рівня педагога?

Використання комп'ютерних технологій дозволяє збільшити потік інформації з предмету та різних методичних питань. Це стало можливим завдяки матеріалам, які розташовані на електронних носіях та в Інтернеті. Всесвітня мережа Інтернет нині є універсальним середовищем для пошуку та отримання практично будь-якої інформації, а також засобом для ознайомлення інших учителів зі своїми розробками уроків, виховних заходів тощо.

Водночас вирішується ще одна проблема — можливість зручно та швидко переробити отриману інформацію за допомогою комп'ютера й створити своєрідний банк інформації у всіх напрямках роботи вчителя як предметника, як методиста, як класного керівника.

Використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі — це засіб для підвищення мотивації навчання та розвитку мислення учнів, який дозволяє зі значно меншим навантаженням і в коротший термін отримати високий рівень засвоєння інформації. Вчитель, який проводить урок з використанням мультимедійного проектора, інтерактивної дошки, комп'ютера, має доступ до Інтернету, отримує якісну перевагу перед колегою, що діє тільки в рамках звичної технології «дошка, крейда».

Проведення уроків на основі програмних засобів навчального призначення з різних предметів та власних презентацій учителя дозволяє використовувати аудіовізуальну інформацію, представлену в різних формах — відеофільму, тексту, графіки, анімації, слайдів, аудіо — та активізувати увагу учнів завдяки можливості демонстрації явищ та об'єктів у динаміці. Одним із напрямів з використання комп'ютера у навчанні є самостійна робота учня з пошуку, усвідомлення та засвоєння нових знань. У даному випадку вчитель виступає в ролі організатора процесу, керівника творчих робіт учнів.

Використання комп'ютерних технологій дозволяє вчителю узагальнити й продемонструвати свій педагогічний досвід, створити власний портфоліо (рис. 3). Портфоліо в перекладі з французької означає «викладати», «формулювати», «сторінка» або «дос'є», «збірник досягнень»; у перекладі з італійської означає «папка з документами» («папка спеціаліста») [4]. Як у світовій, так і у вітчизняній практиці портфоліо розглядається не тільки як засіб педагогічної діагностики, але і як метод оцінки професіоналізму вчителя [5]. Портфоліо — це набір матеріалів, що демонструє уміння вчителя вирішувати завдання своєї професійної діяльності, обирати стратегію й тактику професійної поведінки та призначений для оцінки професійного рівня вчителя (рис. 3).

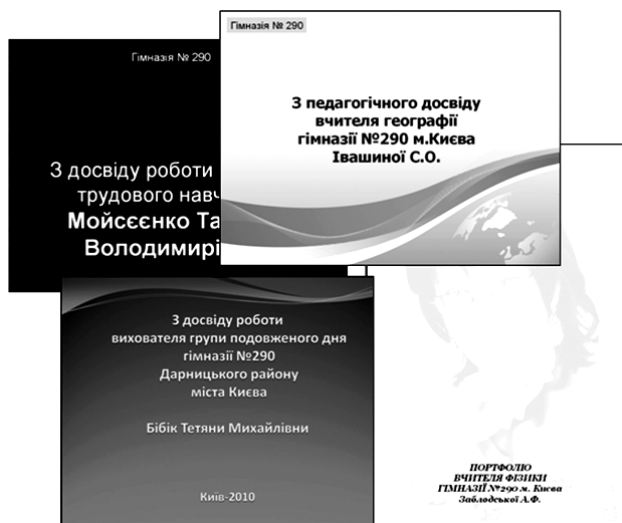

Рис. 3

Помиляються ті, хто думає, що застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій автоматично підвищить якість освіти. Важливо не забувати, що, не зважаючи на різноманіття джерел інформації та навчальних технологій, що перетворюють інформацію в знання, існує єдиний шлях перетворення знань в освіту — це перетворення свідомості людини. Бо саме ця трансформація призводить до формування особистості.

Інформаційні технології ефективні лише в поєднанні з відповідними педагогічними технологіями: якщо вчитель мислить категоріями минулого, то використання технічних засобів не змінить суті навчального процесу й традиційного репродуктивного методу засвоєння матеріалу. Інформатизація освіти дозволяє від авторитарної школи перейти до педагогіки співробітництва, коли вчитель і учень, перебуваючи в рівному відношенні до інформаційних ресурсів, стають партнерами.

На даний момент наша гімназія має низку досягнень у даному напрямку:

- 4 предметних кабінети обладнано інтерактивними дошками, проекторами та комп'ютерами;
- організовано постійнодіючі семінари-практикуми з використання програмних засобів навчального призначення для вчителів-предметників;
- проводяться уроки з використанням комп'ютера (англійської та німецької мови, фізики, астрономії, математики, історії, хімії, початкових класів, образотворчого мистецтва та культури);
- понад 40% педагогів систематично проводять уроки з використанням інформаційних технологій;
- створено мультимедійний кабінет профорієнтаційної роботи;
- комп'ютери гімназії об'єднані в локальну мережу та під'єднанні до Інтернету;
- створено фонд інформаційних ресурсів із різних предметів (програмні засоби навчального призначення, відеотека, презентації учнів та вчителів

Рис. 4

(рис. 4), портфоліо вчителів гімназії, картотека навчальних інформаційних ресурсів Інтернету);

- гімназія бере участь в експерименті з дистанційного навчання школярів (на пробному етапі до даного експерименту залучено 11 учителів та 34 учні).

Рівень комп'ютерної грамотності дозволяє вчителям займатися розробкою власних комп'ютерних продуктів у вигляді:

1. Роздаткового матеріалу з різних предметів у вигляді різнорівневих контрольних робіт, тестів тощо.
2. Комп'ютерних презентацій з предметів: математика, англійська мова, історія, хімія, німецька мова, фізика, початкові класи, біологія, образотворче мистецтво, культура.
3. Комп'ютерних презентацій з методичної роботи (портфоліо) вчителя, виступів на семінарах та педагогічних радах.

Учителі гімназії, які використовують у своїй роботі сучасні комп'ютерні та інформаційні технології, одностайно стверджують, що використання ІКТ підвищує якість засвоєння матеріалу та інтерес учнів до процесу навчання, скорочує час на опанування навчального матеріалу, забезпечує наочність навчального процесу, диференціацію та індивідуалізацію навчання учнів. Учитель стає для учнів провідником та консультантом в опануванні інформаційного простору, забезпечує мотивацію учнів до пошуку та обґрунтування власного бачення тієї чи іншої проблеми.

Література

1. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» від 17 квітня 2002 року №347/2002. — <http://osvita.ua/legislation/other/2827>.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. — Київ: Либідь, 1997. — 376 с.
3. Снігур О.А. Інформаційна культура учасників навчального процесу//Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки, Ч. II. — 2007. — №21(137). — С. 154–161.
4. Портал української мови та літератури. — <http://www.slovnyk.net/>.
5. Портфоліо — інформаційно-образовательный портал. — <http://my-portfolio.net/articles/>.

